1940 ий
12
ДЕКАБРЬ
№ 108 (721)
Акше 5 ыр.

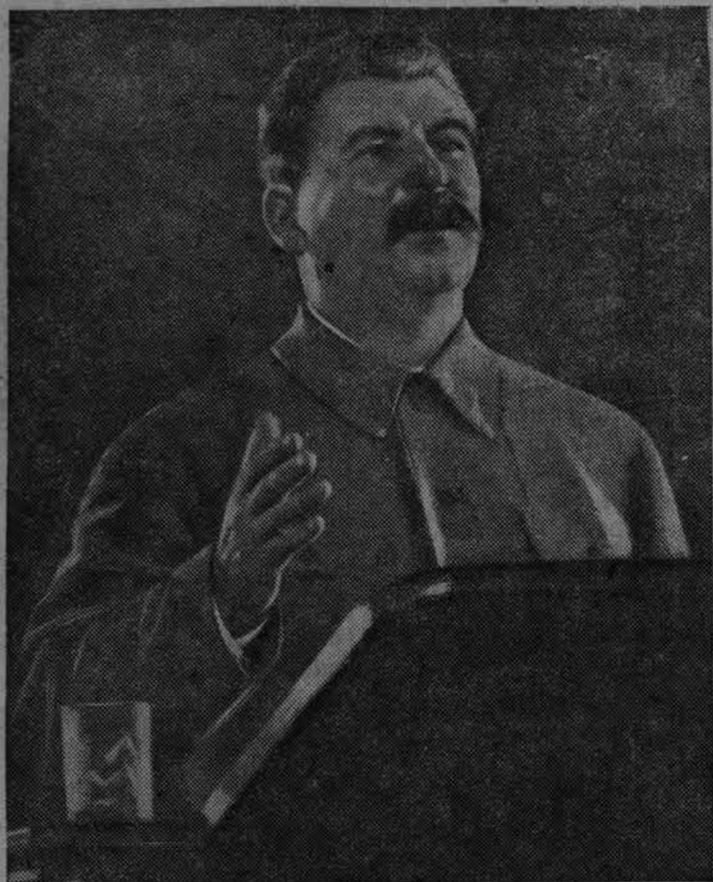
11-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

НИГУНАМ МОНДАЛТДЫМАШЛЫК КЕЧЕ

Кум ий ожно—1937 ий 12 декабрьыште советский калык тӱняште эн демократический Сталинский Конституций основеш первый гана мемнан государственный властьын высший органжым—СССР Верховный Советым сайлен. Тиде кечын мемнан элысе избиратель - шамыч путырак кугу пиал дене переживатлыште, нуно урна дек миен, шке голосыштым коммунист ден беспартийный шамыч сталинский блокын кандидатше - шамыч верч единодушно пуэныт.

Мемнан элын калыкше СССР Верховный Советыш депутат-шамычым сайлен, депутат-шамычлан социалистический элын куатшым эше утларак пенгыдемдаш, шемер-шамычын илышыштым культурныйым да зажиточныйым ышташ пенгыде наказым пуэныт. Депутат-шамычлан могае лияш кӱлмӧ нерген Сталин йолташ пеш раш каласен ыле:

„Избиратель-шамыч, калык шке депутатшым деч требоватлышаш улыт: нуно шке задачыштын кӱкшытеште кодышт; нуно шке пашаштышт политический обыватель-шамыч даҥгытыш ынышт воло; нуно постышто ленинский тип политический деятель лийын кодышт; нуно, Ленин семынак, тугаяк раш да определенный деятель лийышт; нуно, Ленинын лиймыже семынак, кучедалмаште тугаяк лӱддымӧ да калыкын тушманже-шамыч дек беспощадный лийышт; нуно, паша нелемаш тӱҥалме годым да горизонтышто иктаж могай лӱдыкшӧ кояш тӱҥалме годым, кеч могай паника деч, кеч могай паника гай деч свободный лийышт; нуно кеч могай паника гай деч, Ленинын свободный лиймыже семынак, тугак свободный лийышт; нуно сложный вопрос - шамычым решатлыме годым, кушто чыла могырымат ориентаций да чыла плюс ден минусым чыла могырымат шотыш налаш кӱлеш, Ленинын лиймыже семынак, тугак мудрый да вашкыдыме лийышт; нуно, Ленинын лиймыже семынак, тугак правдивый да честный лийышт; нуно шке калыкыштым, тудым Ленинын йӧратымыже семынак, тугак йӧратышт“.

Кум ий коклаште мемнан родина социалистический строительствын чыла участкылаштыжат кугу деч кугу сеҥымаш-шамычым ыштен. Депутат - шамыч калыкын доверийжым шуктышаш верч пашам уло кумылыштым, энергийыштым пыштен ыштат. Депутат-шамыч Сталин йолташын указанийжым ончыкыжымат честь дене шуктат, калыкын доверийжым практический шуктымаште ленинско-сталинский типан политически деятель-шамыч постеш кодыт.

Нуно, депутат - шамыч, шке избирательышт-шамыч дене связьым кажне кечын пенгыдемдат да избиратель-шамыч дене пырля социалистический государствын куатшым эше утларак пенгыдемдаш, шемер-шамычын культурный да зажиточный илышыштым обеспечитлаш уло вийым пыштен кучедалыт.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

В. П. Чкаловлан памятник

15 декабрьыште В. П. Чкаловын колымыжлан кок ий темме кечын Горький олаште великий летчиклан памятник установитлалтеш.

Памятникым торжественно почмашке Чкалов ешын членже-шамыч, московский художник, скульптор, архитектор да лишыл другшо-шамыч толыт.

Памятник олан ик эн сылне верешыже установитлалтеш.

Ока гоч у кӱвар

Ока эҥер гоч кӱртньӧ корно кӱварым ышташ тӱҥалме. Тудо Горьковский ден Казанский кӱртньӧ корным уша, север гыч югыш грузлан вигак лекташ корным обеспечитла.

Материал ден оборудованийым намияшлан 12 километран корным ыштыме. Механический мастерскойым, компрессорный станцийым, пашазе-шамычлан илаш пӧрт-шамычым, столовой да йоча яслым ыштыме.

Львовский областьысе селолаште платный лекций-шамыч

Партий Львовский обком платный лекций-шамыч организоватлымашым кумдан практиковатла. Пытартыш кок тылзыште сельский интеллигенций ден кресаньык-шамычлан 72 платный лекцийым лудмо.

Партий ден СССР-ын историйышт нерген районный центрлаште эртарыме лекцийлашке слушател-шамыч эн мӱндыр селола гыч погынат. (ТАСС).

Госбанк пелене (Йошкар-Ола) первичный комсомольский организацийысе комсомолка К. Ф. Обухова йолташ ВКП(б) историйым первоисточник почеш высший звено дене тунемеш. Снимкыште: К. Ф. Обухова йолташ наглядный пособийым онча.

Фото М. Чуршуковын.

Марийский писатель-шамычын задачышт

1940 ий 14 декабрьыште Марийский республикысе писатель-шамычын конференций почылтеш. Тиде конференцийыште писатель-шамыч шкеныштын пӱтынь творческий пашаштлан итогым ыштат да ончыкыжым ыштышаш задачыштым палемдат. Мутат уке, тиде конференций — марийский писатель, поэт, драматург-шамычын творческий пашаштышт кугу событий.

Пытартыш ийлаште писатель-шамычын радам ятырак кушкын: самырык писатель, поэт, драматург-шамыч толыныт. Тыгак, писатель-шамычын радам кушмо семынак, сай качестван произведений-шамычат ешаралтыныт. Но туге гынат, писатель-шамычын творческий пашаштышт ситыдымаш-шамычат але ятырак уло.

Эн первояк, писатель-шамыч кокла гыч ятырже шке произведенийыштышт мемнан пеледалтше илышнам келгын, тичмашын, художник семын сӱретлен пуэн огытыл, ӱмбачын гына, кукшын ончыктеныт. Тиде тидлан кӧра тыге лийын: **нуно илышым келгын, тӱрлӧ могыр гычат огыт тунем, произведенийыштышт ончыктымо событийым верышке миен сайын гына пален налаш огыт тырше.** Нуно, Маяковский манмыла, событий эрген каймым вучен верыште тошкештыт.

Кокымшо, калыкын творчествыжым — фольклорым огыт тунем. А калыкын творчествыже моткоч поян. Тудым келгын тунемаш кӱлеш, произведенийыште сайын гына кучылтын мошташ кӱлеш. Калыкын творчествыжын сылне йылмыжым тыршен тунемын, тидын негызште кызытсе илышлан келшыше произведенийым возаш уло кумыл дене тыршыман.

Кумышо, южо самырык писатель, поэт-шамыч шке творческий пашаштышт кушталгын ончат, шке продукцийыштым сай качестваным пуышаш верч шагал тыршат. Палымын, начар качестван кеч могай продукцийымат потребитель ок йӧрате, продукцийын качествыже сай лиеш гын веле потребитель акла, пагален кучылтеш. Тидын нерген М. И. Калинин „Коммунистический воспитаний нерген“ докладыштыже пешак раш каласен: „Вигак каласаш кӱлеш, шуко мемнан продукт-шамычын качествышт дене ме пеш недовольный улына. Да характерно теве мо: мемнан кокла гыч кажныже кидышкыже иктаж могай начар качестван ӱзгарым налмыже годым вурседылеш. Туге гынат, тидын годым ме шкеже мемнан деч вес еҥ-шамычын могай продукцийым налмыштым йӧршеш огына шоналте. Ик мут дене каласымаште, мемнан кокла гыч кажныже, чылажат ситышын да сай качестван лийже манын, желатла. А мый тендан деч йодам: кажныже шке верыштыже трудын сай показательышкыже шуаш ок тырше гын, тидым кушечын вара налаш? Пытартышлан, тошто истиным умлаш кӱлеш: мом ӱдет, тудым тӱредат... тый шкендын большевиклан але просто советский гражданинлан шотлет гын, тӧ шкендын изделиетымат элементарно чын кумыл дене ыште, тудо качествыже дене йӧршӧ лийже“.

Нылымше, мемнан писатель, поэт-шамыч коклаште южыжо шкенжын идейно-политический уровеньжым нӧлтышаш верч ок тырше, марксизмын-ленинизмын теорийже дене овладеватлаш кӱлеш семын ок шоналте. Палыман, писательын, поэтын идейно-политический уровеньже ӱлнӧ лиеш гын, тудо илышым реалистически ончыктен ок керт.

Партий ден правительство мыланна чыла правам пуэныт, но начар качестван произведенийым возаш, начар качестван продукцийым пуаш иктыланат правам пумо огыл. Тидым чыла шотыш валын, кажне писатель, поэт, драматурглан шкенжын уло вийжым пыштен, сай качестван, мемнан пеледалтше илышнам сылнын сӱретлен ончыктышо художественный произведенийым пуаш верч кучедалман. Тидым ыштен шукташлан лач тиде гына кӱлеш: **кажне писательлан, поэтлан, драматурглан эн ончычак шкенжын идейно-политический да культурный уровеньжым чарныде нӧлтымаш, классик-шамычын произведенийыштым, фольклорный материалым, илышым келгын тунеммаш, шке пашан мастерже лийшаш верч уло кумыл дене тыршымаш.**

Нине требований-шамычым шуктымаш—писатель, поэт, драматург-шамычын первостепенный задачышт. Кӧ нине требований-шамычым ӧрдышкӧ шӱкалаш шона гын, тудо нигунамат сай качестван произведенийым пуэн ок керт.

Мемнан сталинский эпохысо пиалан илышнам сылнын сӱретлен ончыктышо чапле качестван художественный произведенийым пуаш верч кече еда нойыде тыршыман. Тунам веле илышын, калыкын требованийжым честь дене шукташ лиеш.

92

ДЕПУТАТ-ШАМЫЧ ШКЕ ПАШАШТ НЕРГЕН

Шке избирателем-шамыч дене пеҥгыде кылым кучем

Мый кызыт шке избирателем-шамыч дене письма гоч пеҥгыде кылым кучен шогем. Нуно мый декем тӱрлӧ йодыш дене письмам колтат. Нунын йодышыштым, наказыштым эреак шуктен шогем да нуно кӱлеш жапыште вашмутым пуэм. Мый декем утларакше шуко шочшан родитель-шамыч деч чӱчкыдын письма толеш.

Адак шукерте огыл мыйын избирателем красноармеец Н. Николаев йолташ письмам колтен ыле. Тудо армийыш каймыж деч ончыч учитель ыле. А тудын паша ыштымыжлан Моркинский РОНО пашадарым пуэн шуктен огыл да пуашыжат шонен огыл. Мый тиде вопросым кӱчык жапыште разрешитлышым, Николаев йолташын йодмыжо шукталте.

Шкемын избирательный округышто улшо комсомольский организаций-шамычлан эреак полшен шогем. Нуно шке пашашт дене чӱчкыдын мый декем обращатлалтыт.

Шукерте огыл шкемын избирателем - шамыч деке шарпаным кудалтыме нерген серышым колтенам ыле. Мыйын йодмем почеш ятыр ӱдрамаш шарпаным кудалтен. Шкеван „Волгенче" колхозыштат 16 ӱдрамаш шарпаным кудалтен.

Ончыкыжо мый шке избирателем-шамыч дене адакат чоткыдо кылым кучаш да нунын наказыштым тыгак сай шуктен шогаш тӱҥалам. Тидын дене пырляк тувеммаш пашамат утларак виянд эш тыршем.

М. С. Сергеева,
СССР Верховный Советын депутатше.

„Мый шонем, большевик-шамыч мыланна греческий мифологий геройым, Антейым, напоминатлат. Нуно, Антей семынак, тугак шке авашт дене, масса-шамыч дене, кудо нуным шочыктен, пукшен да воспитыватлен, связьым кучымышт дене виян улыт. Кунам нуно шке авашт дене, калык дене связьым кучат, нуно сеҥалтдыме лийын кодашлан чыла шансымат иметлат".

(И. СТАЛИН.)

Производствышто стахановка улам

Мый „Труженица" промартельыште мастерицалан ыштем.

1939 ий 24 декабрьыште 38 номеран избирательный округысо избиратель-шамыч мыйым Йошкар-Олинский горсоветышке депутатлан сайлышт. Избиратель-шамычын тыгай кугу ӱшанымашыштым мый производствышто стахановский паша дене гына налын кертынам да ончыкыжат тиде ӱшанымашым шке постыштем честный паша дене сулен шогаш тӱҥалам.

Мый теният производственный задавийым кажне кварталыште, кажне тылзыште эртарен темем. Теве кумышо кварталлан производственный заданийым 108 процентлан теменам.

Избиратель - шамычын ӱшанымашыштым тыгак общественный пашаштат шуктен шогем. Горсоветын тазалык аралыме эреак действоватлыше комиссийын пашаштыже активно участвоватлем, молочный кухньын санитарный состоянийжым эреак тергем.

Ончыкыжат шке избирателем-шамычын ӱшанымыштым производствышто честный паша дене оправдатлаш тӱҥалам.

М. П. Скобелева,
Йошкар-Олинский горсоветын депутатше.

КУГУ ДОВЕРИЙ

Идалык ончыч, мыйым оласе 51-ше номеран избирательный округысо шемер-шамыч Йошкар-Олинский городской Советыш депутатлан сайлышт. Тиде

мыйын илышыштем эн кугу событий, эн кугу куанымаш! Кузе от куане! Вет йорло кресаньык ешеш шочшо, советский школеш да ленинско-сталинский комсомол радамеш воспитыватлалтше марий рвезылан советский калык тыгай кугу пашам доверятла, шкенжын слугажлан сайла.

Городской Советын 1940 ий 2 январьыште лийше первый сессийыштыже мыйым школа паша деке эреак действоватлыше комиссийын членжылан ойырышт.

Тиде пумо пашаште мый шке депутатский долгем шукташ уло кумылем пыштен пижым. Школа паша дене эреак действоватлыше комиссийын ыштыме пашаже нерген сессийыште кок гана отчетым ыштенам. Тыгак шке избирателем-шамыч денат пеҥгыде кылым кучем, нунын йодмыштым да предложенийыштым эре шуктен толам.

Тиде эртыше ийыште мыйын политический шинчымашемат ятырак кушкын. ВКП(б) историйым Ленинын, Сталинын посна произведенийыштым кучылтын, высший звено дене тунемам.

Ончыкыжат избиратель-шамычын „Йошкар-Олам МАССР-ын культурный центрышкыже савыраш" манме наказыштым уло вием дене шукташ пижам.

Ф. А. Семенов,
Йошкар-Олинский горсоветын депутатше.

Калыкын ленинско-сталинский типан слугаже лияш тыршем

Мыйым оласе 33-шо номеран избирательный округысо избиратель - шамыч Йошкар-Олинский горсоветын депутатлан сайлышт. Мый шке избирателем-шамычын тыгай кугу ӱшанымашыштым честь дене оправдатлаш тыршем, нунын дене пеҥгыде кылым кучен шогем.

Теҥий мый шке избирателем-шамыч коллектив дене 3 гана вашлиймашым ыштенам, нунын ончылно шке депутатский пашам нерген, нунын шӱдымыштым шуктен шогымем нерген отчетым ыштенам. Шушаш кечылаште избирателем-шамыч ончылно адак отчетым ышташ ямдылалтам.

Избиратель - шамыч мый декем чӱчкыдынак тӱрлӧ йодыш-шамыч дене обращатлалтыт, нуным интересоватлыше йодыш-шамычым кузерак разрешитлаш каҥашым, полышым йодыт. Мый нунын йодмыштым эре шукташ тыршем.

Теве шукерте огыл механический мастерскойысо избиратель-шамыч мый дечем мастерскойышто пашалан сай условийым ышташ полшаш йодыч. Мый тидын нерген горсовет исполкомеш ойленам да избирателем-шамычын йодмыштым шуктенам. Чӱчкыдынак избиратель шамычын квартирышкышт, паша ыштыме верышкышт мием, нунылан пашаштышт, илышыштышт кӱлеш ойым, полышым пуэм.

Мый шке шинчымашем нӧлташ чарныде тыршем. ВКП(б) историйым высший звено дене тунемам. Кызыт В. И. Ленинын „Материализм и эмпириокритицизм" произведенийжым тунемам.

Мый ончыкыжат шке избирателем-шамыч дене пеҥгыде кылым кучен шогаш тӱҥалам да калыкын ленинско-сталинский типан слугаже лияш тыршем.

А. П. Чапаев,
Йошкар-Олинский горсоветын депутатше, исполком член.

Снимкыште (шола гыч пурлашке): Йошкар-Оласе у гостиница, Совет шамыч Пӧрт, Сернурский райисполкомын зданийже. Фото М. Чуршуковын.

Партийный пропагандым большевистски организоватлаш

Комсомольский актив погынымаш

9 декабрьыште Йошкар-Олинский городской комсомольский активын погынымашыже эртыш. Актив погынымаш партийный пропаганда нерген докладым колышто да обсуждатлыш.

Йошкар-Олинский городской комсомольский организацийыште партийный пропаганда неудовлетворительный состоянийыште улеш. Горкомол, тудын агитаций да пропаганда паша дене эреак действоватлыше комиссийжын членже-шамыч комсомолец-шамычын политический шинчымашыштым кузе нӧлтен толмышт нерген факт-шамычым гына поген коштыт, а комсомолец-шамычым марксизм-ленинизм теорий дене овладеватлымашке мобилизоватлышаш верч первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьыштлан практический полышым пуэн огытыл.

—Горкомолын агитаций да пропаганда паша дене эреак действоватлыше комиссийже,—манеш прениыште выступатлыше Алипов йолташ,—шке пашажым перестроитлымашке але серьезно пижын огыл.

Прениыште чылаже 10 ең выступатлыш. Погынымаш доклад почеш решенийым приниматлыш.

Йошкар-Олинский районысо комсомольский активын погынымашыже

8 декабрьыште районный парткабинетеш Йошкар-Олинский районный комсомольский активын погынымашыже эртыш. Погынымаште 55 комсомолец лийын. „ВКП(б) историй краткий курсым" лукмылан лийын партийный пропагандым шындыме нерген ВКП(б) ЦК-ын пунчалжым шуктен толмо нерген" доклад дене ВЛКСМ райком секретарь Калашников йолташ выступатлыш.

Йошкар-Олинский районный комсомольский организацийыште „ВКП(б) историй краткий курсым" 415 ең самостоятельно тунемеш, 36 комсомолец „Краткий курсым" средний звено дене тунем пытарен да первоисточник-шамыч дене тунемаш тӱҥалын. 98 комсомолецым Сталин йолташын биографийжым тунемаш кружоклашке шупшмо. Чылаже 7 кружок уло.

1938 ий ноябрь гыч 1940 ий декабрь марте районный комсомольский активын вийже дене 100 утла лекцийым эртарыме.

Посна комсомолец-шамыч шке политический шинчымашыштым нӧлтыш чот тыршат. Теве Медведевский средний школын директоржо Садов йолташ „ВКП(б) историй краткий курсым" самостоятельно тунемым пытарен да кызыт первоисточник-шамыч почеш тунемеш. Тыгак Брыляков (Суслонгерский неполный средний школа), Губарев (Ошлинский первичный комсомольский организаций) да моло йолташ-шамычат тыршен тунемыт.

Посна комсомолец-шамыч „ВКП(б) историй краткий курсым" тунем пытарымеке шкеныштым шуко шинчышылан шотлат, партий историйым первоисточник-шамыч дене огыт тунем (Полянин, Лисин, Авдеев, Петров да молат).

Ятыр комсомолец-шамыч: Белугина (Уполнаркомзаг), Кукушкин (Молотов лӱмеш колхоз), Дорогова (Ошла прорабпункт), Одинцова (РайЗО пеленсе первичный комсомольский организацийын секретарьже), Яныков, Морозов (Райпрокуратура) да молат „жап уке, паша шуко уло" манын, ты мартеат 1-ше гыч 3-шо глава марте гына тунемыныт. „Серп и молот" колхоз пеленсе первичный комсомольский организацийын секретарьже Шилова йолташ деч „партий историйым тунемат мо?" манын йодмеке, тудо „мый партий историйым ом тунем, а „Краткий курсым" тунемам" манын вашмутым пуэн.

Суслонгерский средний школышто СССР историй дене туныктышо Зайчикова „1905 ийсе буржуазно-демократический революций молан пораженийым чытен?" манын йодмылан тыгай вашмутым пуэн: „1905 ийсе революцийым Гапон поп вуйлатен". Тиде факт посна комсомолец-шамычын партий историйым тунемашке серьезын огыл относитлалтмыштым ончыкта.

Райкомолын агитаций да пропаганда паша дене эреак действоватлыше комиссийже шке пашажым але марте перестроитлен шуктен огыл. Комиссий членшамыч пашаште Полянин, Лебедева нимогай инициативым огыт ончыкто.

Доклад почеш прениыште 8 ең выступатлыш. Выступатлыше йолташ-шамыч Хлебников, Петухов, Данилов да молат партийный пропаганда пашам шындымаште улшо ситыдымаш-шамычым чот критиковатлышт.

Актив погынымаш районысо комсомолец-шамычым марксизм—ленинизм теорий дене вооружатлашлан конкретный решенийым приниматлыш. **А. Замятин**

Йошкар-Оласе комсомольский актив погынымашын общий видше.

Фото М. Чуршуковын.

Партийный пропаганда да мӧмнан задачына

Йошкар-Олинский городской комсомольский организацийыште „ВКП(б) историй краткий курсым" 436 комсомолец самостоятельно тунемеш. 38 комсомолец ВКП(б) историйым средний звено дене тунем пытарен, марксизмын - ленинизмын первоисточник дене тунемашке куснен. 163 комсомолец кружоклаште тунемеш.

ВКП(б) историйым тунемше-шамычлан ВЛКСМ горком лекцийым, докладым ятыр организоватлен. 1940 ийыште гына первичный комсомольский организацийлаште 29 лекцийым лудмо. Тушечын 12 лекцийым ВЛКСМ ЦК-н лекторжо-шамыч лудыныт. Нине лекций-шамыч дене 3360 еҥым авалтыме.

Теоретический шинчымашым нӧлтен толмаште теоретический собеседований пеш кугу значенийым иметла. Оласе комсомольский активлан Ленинын „Две тактики социал-демократии в демократической революции" произведенийже нерген да „О диалектическом и историческом материализме" тема дене лекцийым лудмо. Адак комсомольский организаций-шамычын секретарьышт дене кок гана собеседованийым эртарыме.

Сталин йолташын краткий биографийжым тунемашлан 10 кружокым организоватлыме. Посна кружок-шамыч занятийым план почеш кӱрылтде эртарат. Типографий пеленсе кружок (пропагандист Чистяков йолташ) пашам начарын огыл ышта. Чистяков йолташ кажне занятийлан сайын ямдылалт толеш. Кружок ВЛКСМ ЦК-н установитлыме прогр-мм-жым тунем пытара. Госбанк пеленсе кружокышто тунемше-шамыч Сталин йолташын краткий биографийжым тунем пытареныт, кызыт „ВКП(б) историй краткий курсым" самостоятельно тунемашке кусненыт.

ВКП(б) ЦК ден ВЛКСМ ЦК-н пропаганда нерген лукмо пунчалышт деч вара учебный заведенийлаште социально-экономический дисциплина дене преподаватлымаш ятырак саемын. Педагогический институтышто 1939—40 тунемме ийыште вес курслаш кусарыме да выпускной испытаний годым марксизмын-ленинизмын основыжо дене 473 комсомолец гыч 333 комсомолец „хорошо" да „отлично" отметкым налын. Тидын дене пырля каласаш кӱлеш, тышке посна тунемше комсомолец-шамыч социально-экономический дисциплиным тунемашке большевистски огыл относитлат.

Педагогический рабфакыште (секретарь Цветков йолташ) 79 комсомолец гыч 21 комсомолецше начар тунемеш. Тиде тудым ончыкта: ВЛКСМ комитет да тудын секретарьже Цветков йолташ ВКП(б) ЦК ден ВЛКСМ ЦК-н пропаганда нерген пунчалышт гыч нимогай выводым ыштен огытыл.

Оласе ятыр комсомольский организаций-шамыч пропаганда вопрос дене йӧршеш огыт заниматле. Автоуправлений пеленсе комсомольский организацийыште партий историйым ик комсомолецат ок тунем.

Горздрав пеленсе первичный комсомольский организацийыште (секретарь Сахарова йолташ) политический учебым организоватлыме огыл. Сахарова йолташ: „комсомолец-шамыч тӱрлӧ системыште пашам ыштат, садлан нуным контролироватлаш нимогай возможностят уке" манын ойла. Сахарова йолташ шкежат идейно-политический уровеньжым нӧлташ ок тырше. Комсомольский погынымашеш пропаганда паша дене вопросым ик гана обсуждатлыме огыл. Комсомолец-шамыч лекцийыш, докладыш огыт кошт.

Оласе комсомольский организацийыште пропаганда пашам неудовлетворительно шындымын причинаже кушеч лектеш?

Первый да тӱҥ причиныже тыште: первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт кокла гыч ятырже тиде вопросышто организующий рольым заниматлен огытыл, шкештат да комитет членшамычат шкеныштын теоретический уровеньыштым нӧлтымаште личный примерым огыт ончыкто.

Кокымшо причиныже — ВЛКСМ ЦК XI пленумын решенийже основеш ВЛКСМ горком комсомольский пашам эше перестроитлен шуктен огыл. Агитаций да пропаганда паша дене эреак действоватлыше комиссийым ыштыме, но тудо оласе комсомольский организацийыште организующий рольым налын ок шого. Комиссий верысе активым пашашке шупшын моштен огыл.

9 декабрьыште эртыше комсомольский актив погынымаш оласе комсомольский организацийыште партийный пропагандын молан неудовлетворительный состоянийыште улмын причиныжым чыла тӱжвак лукто да умбакыже пропаганда пашам вияндаш конкретный решенийым приниматлыш. Мӧмнан задача—тиде решенийым кажне комсомолец сознанийышкыже шукташ да ончыкыжым оласе комсомольский организацийыште пропаганда пашам большевистски организоватлаш.

Ф. Бахтин,
ВЛКСМ Йошкар-Олинский горком секретарь.

93

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА-ШАМЫЧ

Англо-германский война

9 декабрь вашеш йӱдым Лондоным бомбардироватлыме нерген подробностым увертарен, американский агентство-шамычын корреспондентышт тыге палемдат: германский самолет - шамыч зенитный артиллерийын обслуживающий персоналжым ондалышашлан лийын тӱрлӧ тактический прием-шамычым кучылтыныт. Тугай жапат лийын, кунам самолет-шамыч ряд дене зажигательный бомба-шамычым кышкен, параллельный линий дене чонештылыныт. Южо самолет-шамыч уремлашке пулемет дене лӱйкаленыт.

Германский военный сводкышто тыге увертаралтеш: 9 декабрьыште кечвалым да 10 декабрь вашеш йӱдым вӱгече сай огыл ыле да германский авиаций шке деятельностьшым разведка дене гына ограничиватлен.

Лондонский радио увертара: 9 декабрь кастен английский бомбардировщик-шамычын кугу соединенийышт Бискайский заливын французский побережьештыже улшо главный портыш—Бордош налетым ыштеныт. Тыште Атлантический океаныште оперироватлыше германский подводный пуш-шамычын базышт уло. Йӱдым Луриан французский портым атаковатлыме. Тиде портымат немец-шамыч подводный пуш-шамычын базыштлан кучылтыт.

(ТАСС).

Италия ден Греция коклаште военный действий-шамыч

Греческий армий верховный командованийын сводкыштыжо Албанийыште грек-шамычын умбакыжым ончыко каен шогымышт нерген ойлалтеш.

Рейтер агентство увертара: Ионический тенгызын серыштыже, Аргирокастрон деч 35 километр коклаште улшо Химарра ола могырышкыла грек-шамыч писын наступатлен шогат. Тиде районышто военный действий каен шогымо фронт почти 30 километрыш шуйналтын. Итальянец-шамыч наступатлыше греческий часть-шамычлан упорный сопротивленийым ыштат.

Ассошиэйтед Пресс агентствын увертарымыже почеш, северный фронтышто грек-шамыч у кӱкшака вершамычым руалтен налыныт. (ТАСС).

Африкыште английский наступлений

Рейтер агентство увертара: египетско - ливийский фронтышто английский войска-шамыч кенета наступленийым тӱналыныт. 9 декабрьыште волгыжшаш годым флот ден авиацийын полшымышт дене английский пехота Сиди-Баррани деч югышкыла итальянский позиций - шамычым атаковатлен. Бой кызытат кая. Англичан-шамыч 4 тӱжем утла пленныйым налыныт. Тиде наступленийын важный улмыжым палемден, Рейтер агентство тиде жапыштак тиде наступлений генеральный улеш манын ончыкта. Египетыште да Ливийыште улшо кок итальянский армий численность шотышто английский вий шамычым ятыр эртат манын, Рейтер агентствын военный обозревательже воза. Англичан - шамычын икмыняр бронетанковый дивизийышт уло, тыжеч 1 дивизий пустыньыште пеш кумда вереш верланен. Тиде вий-шамыч шенгелне австралийский, новозеландский да индийский часть-шамычым поген ыштыме армий верланен. Тидын мӧнгӧ английский армийын эн сай кадровый часть-ше-шамыч улыт. Английский вий-шамыч тушманлан сокрушительный ударым ышташ ямде улыт манын, обозреватель ешара.

(ТАСС).

Индо-Китай ден Таи-н кокласе границыште положений

Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентше тыге увертара: 10 декабрь эрдене Таи-н самолетшо-шамыч Французский Индо-Китайын ик олашкыже адак бомба-шамычым кудалтеныт. Индо-Китай конфликтым мирно разрешитлаш ӱшана гыват, ответный мера-шамычым ыштен шога манын, Индо-Китайын официальный круглаштыже вигак ойлат.

(ТАСС).

Йошкар-Оласе 7-ше номеран школын родительский комитетше пашам сай ышта. Снимкыште: родительский комитетын заседанийже ончыкыла ыштышаш пашам обсуждатла. Шола гыч икымше — родительский комитетын председательже Д. А. Данкина-Садыкова йолташ.

Фото М. Чуршуковын.

7-ше номеран школысо родительский комитетын пашаже

Мемнан родительский комитет шке пашажым план ыштымаш гыч тӱнгале: ме планыште чыла йоча-шамычымат тунеммаш дене аваллаш, начар тунемше да лушкыдо дисциплинан йоча-шамычын мӧнгышкышт кошташ ончыктышна. Родительский комитетын кажне членжым школьный пашан посна участкылашкыже пенгыдемдыме да нуно шке участкыштлан отвечатлат.

Теве Соколова йолташ йоча-шамычлан школьный буфетыште кочкыш эреак лийже манын тырша. Садланак буфетыште йоча-шамычлан кофе, кисель, ситро, тулеч молат эре лиеш.

Тыгак родительский комитет шке члежже шамычым начар тунемше йоча-шамычын ача-авашт деке колта, местком ден администраций гоч воздействоватлен, йоча-шамычлан мӧнгышто тунемашышт йӧным ышта, материальный полыш кӱлешан йоча-шамычлан полышым пуа.

Родительский комитетын инициативыже дене родительский погынымаш эрталте. Тиде погынымаш родительский комитетын пашаштыже ситыдымашым тӱжвак лукто да пашам саемдаш полшыш. Тиде кечылаште тунемше-шамыч коклаште М. И. Калинин йолташын „Коммунистический воспитаний нерген" докладшым умылтараш тӱналына.

Каласаш кӱлеш, школа пеленсе комсомольский организаций тунемше-шамычым воспитатлыме пашаште пеш шагал полша, родительский комитетын пашаштыже практический полышым ок пу.

Ончыкыжо мемнан школа пеленсе родительский комитет комсомольский организаций, школа да родитель-шамыч дене пенгыде кылым кучен, самырык поколенийым воспитатлымаште эшеат кугу пашам ышташ тӱналеш.

Данкина-Садыкова,
Йошкар Оласе 7-ше номеран школа пеленсе родительский комитетын председательже.

Комсомольский лыжный кросслан ямдылалтына

Йошкар Армийын XXIII идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалташ Чувашский республикысе комсомольский организаций мемнан республикысе комсомольский организацийым социалистический соревнованийыш ӱжын. ВЛКСМ Маробком соревнованийыш ушнымо нерген келшымашым пуэн. Лишыл кечылаште соревнованийын условийже „Рвезе Коммунист" газетеш печатлалтеш.

* * *

Звенигово (телефон дене). Йошкар Армийын XXIII идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалтме нерген положенийым поселкысо комсомольский организаций-шамычын секретарьышт деве обсуждатлышна. Положенийым обсуждатлаш да кросслан ямдылалтмашым вуйлаташлан первичный комсомольский организаций-шамыч деке райкомол пленумын членже-шамычым да моло активым пенгыдемденна. Район мучко комсомолец-шамыч кокла гыч 50 командым организоватлена. Кроссыш несоюзный молодежымат кумдан мобилизоватлена.

8 декабрьыште поселкысо комсомолец, школьник-шамыч лыжный тренировкым эртарышт, тренировкышто 50 ен наре участвоватлыш.

В. Фомичев,
ВЛКСМ Звениговский райком секретарь.

Комсомольский бригада чодрам шупшыкта

„За оборону" колхоз (Сотнурский район, Петьяльский сельсовет) чодрам шупшыктыкташ Куженерский мебельный мастерской дене договорым ыштен. Чодрам шупшыктышлан колхоз 17 ен дене комсомольский бригадым организоватлен. Кызыт комсомольский бригада пашанормым кече еда 200—300 процентлан тема.

И. Иванов.

* * *

Морко. „Легкий" колхозын членже-шамыч Токарев Е., Кудряшов С., Лаврентьев И., Сидоркин Н., Пасынков Я. чодра румашке кечаш паша нормым 175—200 процентлан темат, 4 кубометр олмеш 7—8 кубометр дене руат. И. Лаврентьев, Н. Сидоркин, Я. Пасынков 1941 ий апрель тылзе марте 1500 кубометр чодрам руаш договорым ыштеныт.

В. Димитриев.

Шкенан республика мучко

Йошкар-Ола. Первичный комсомольский организацийын инициативыже дене инвалид-шамычын „Производственник" артель пелен 26 ен дене СВБ ячейкым организоватлыме.

А. Чемеков.

* * *

Козмодемьянск. Оласе учреждений ден предприятийласе пашаен-шамычлан марий йылме тунемме кружокым организоватлыме. Кружокышко тунемаш 20 ен коштеш. Кружокым писатель В. Сузы вуйлата.

Ем. Моисеев.

Тӧрлатымаш

Кодшо номер „Рвезе Коммунист" газетын „Партийный пропагандын качествыже верч" лӱман ончыл статьяштыже 4-ше абзацыште „Мари-Туреский районышто комсомол коклаште партийный пропаганда путырак начар состоянийыште улеш" манын лудман.

Отв. редактор— И. М. САЙТИЕВ.

Э 1519 АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола Пограничная, дом № 45. № телефона 1—36. 1-ая типография Маргосиздата.

1—8